

Munnhelsearbeider

Tannleger er helsearbeidere med særlig kompetanse og ansvar for munnhelse. Dette ansvaret ivaretar vi sammen med både tannpleiere, tannteknikere og tannhelsesekretærer, men også med andre helseprofesjoner. Munnhelse henger sammen med annen helse og kan bare ivaretas optimalt ved samarbeid og samhandling.

Som helsearbeider er tannlegen underlagt helsepersonelloven. Denne loven sier at vi ivaretar pasienter, ikke kunder eller klienter. Vi er personlig ansvarlige for å utføre vårt arbeid på en faglig forsvarlig og omsorgsfull måte etter våre faglige kvalifikasjoner. Vi plikter å sørge for at pasientene får nødvendig helsehjelp, og vi skal sørge for at hverken pasienten eller folketrygden påføres unødvendig tidstap eller utgift. Vi skal være nøkterne og saklige i vår markedsføring, opprettholde vår taushetsplikt, ivareta mindreårige pårørendes informasjons- og oppfølgingsbehov der det er naturlig, og mye mer. Det forplikter å være autorisert helsepersonell, og vi må bære denne plikten alene. Den kan ikke overføres.

Hvordan skal vi bære denne plikten forsvarlig når fylkestannhelsesjef, overtannlege, praksiseier, fagsjef og ledere i investoreide virksomheter også har en mening om hvordan du som ansatt eller oppdragstaker skal utøve tannlegeyrket? Utgangspunktet er at både ansatte og næringsdrivende tannleger har faglig autonomi for eksempel når det gjelder behandlingsvalg.

Dette er for mange en balansegang som kan være vanskelig. En arbeidsgiver har styringsrett overfor sine ansatte, men denne er begrenset av lovbestemmelser og tariffavtaler, i tillegg til det som er avtalt i arbeidsavtalen. Denne styringsretten gjelder ikke mellom en praksiseier eller virksomhetsleder og en assistenttannlege (leietannlege eller oppdragstaker). Det kan hverken avtales eller praktiseres at praksiseier skal ha styringsrett overfor en assistenttannlege, slik en arbeidsgiver har overfor en ansatt tannlege. Assistenttannlegen kan bare i begrenset grad underlegge seg praksiseiers instruksjonsmyndighet i administrative og kontormessige forhold. Når det er sagt,

Foto: Kristin Aknes.

Tannlegen må aldri la seg friste eller presse til handling som er utenfor de forpliktelser som ligger i helsepersonelloven. Det innebærer ansvarlig og nøktern bruk av markedsføring og det innebærer å ikke påføre pasienten unødvendig behandling eller utgift.

må man selvsagt ta hensyn til hverandre og den gjensidige lojalitetsplikten i kontraktsforholdet. Hvis eier går for langt i å utøve styring av tannlegen, vil både likningsmyndighetene og retten kunne anse assistenttannlegen for å være ansatt arbeidstaker. Dette er viktige forhold å være klar over for begge parter. Det sier noe om din sikkerhet, dine goder og dine forpliktelser i din arbeidshverdag som tannlege. Det sier ikke noe om ditt personlige ansvar i forhold til helsepersonelloven.

Tannlegen må aldri la seg friste eller presse til handling som er utenfor de forpliktelser som ligger i helsepersonelloven. Det innebærer ansvarlig og nøktern bruk av markedsføring. Er du ansvarlig og nøktern? Det innebærer å ikke påføre pasienten unødvendig behandling eller utgift. Gjør du det? Står du støtt og standhaftig i din faglige integritet, uten å vike for krav om inntjening, prosedyrer, tidsbruk, reklame og salg?

Dette er viktige spørsmål jeg stiller meg selv ofte. Fristelsen kan være stor for å ta snarveier eller strekke på de faglige indikasjonene, for å ønske å være en viktig del av en helhet, for å tjene litt mer, for å nyte det gode arbeidet som er gjort. Da er det viktig for meg å huske hva jeg er. Jeg er en helsearbeider. Jeg gis tillit av myndighetene og av pasientene til å ivareta deres helse. Til å behandle, og til å avstå fra behandling, uavhengig av hva dette måtte medføre for meg økonomisk. Fordi det er rett etter loven, fordi jeg som medlem av NTF er bundet av NTFs etiske regler, og fordi det er min moralske plikt.

Tannleger har høy tillit i befolkningen, og jeg våger å påstå også blant øvrig helsepersonell. Dette er ikke forhold som kommer av seg selv. Vi må gjøre oss fortjent til det. Vi må arbeide målrettet for det. Det gjør vi ved å følge lovverket og alltid arbeide til det beste for pasienten. Det krever god moral, oppmerksomhet om egne etiske verdier, gode samarbeidsevner og gode kliniske ferdigheter. Slike munnhelsearbeidere vil gamle Norge ha.

Heming Olsen-Bergem
President i NTF